

Inkorporering af FN's Handicapkonvention i dansk universitetslovgivning

Synliggørelse af rettigheder for studerende med funktionsnedsættelser og handicap

Spørgsmål til Uddannelses- og Forskningsudvalget, til den nuværende og tidligere ansvarlige ministre for området og til partiernes ordførere på området!

Kære ministre, kære udvalgsmedlemmer og kære ordførere på området.

Spørgsmål:

- 1. Hvad forhindrer Uddannelses- og Forskningsministeren og Folketinget i at inkorporere FN's Handicapkonvention i den danske universitetslovgivning?**
- 2. Hvad forhindrer Uddannelses- og Forskningsministeren og Folketinget i at ændre universitetslovgivningen og synliggøre rettighederne for studerende, herunder specialestuderende, med funktionsnedsættelser og handicap?**
- 3. Hvad forhindrer Uddannelses- og Forskningsministeren og Folketinget i at inkorporere FN's Handicapkonvention i universitetslovgivningen med tilbagevirkende kraft til august 2009 (hvor DK ratificerede FN's Handicapkonvention)?**

Jeg henviser til **Folketingets enstemmige vedtagelse af V 40 Om diskrimination af personer med handicap**

(link: <http://www.ft.dk/samling/20161/vedtagelse/v40/index.htm>).

Andre links til inspiration:

<http://handicapkonventionen.dk/konventionen-i-sin-helhed>

<http://www.dch.dk/content/mere-om-konventionen>

http://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/policy_briefs/policy_brief_generelt_diskriminationsforbud.pdf

<http://politiken.dk/indland/samfund/ECE2415762/fn-kritiserer-danmarks-handicap-indsats/>

<http://universitetsavisen.dk/uddannelse/fremdriftsreformen-kan-presse-studerende-med-handicap-ud>

<http://universitetsavisen.dk/politik/juraprofessor-ku-og-minister-er-pa-kant-med-handicapkonvention>

<http://universitetsavisen.dk/debat/handicappede-studerende-har-retskrav-pa-ligebehandling>

<https://www.information.dk/indland/2015/01/udvalg-reformer-hindrer-oeget-kvalitet-uddannelser>

<https://www.information.dk/debat/2014/12/forvirret-reformiver>

<https://www.information.dk/debat/2013/11/turbo-uddannelse-foeroeger-fracald>

Jeg ser frem til et gennemtænkt og opbyggeligt svar.

Med venlig hilsen

Lisbeth Søndergaard Raun.

Mere om behovet for et generelt forbud mod diskrimination af mennesker med handicap.

Behov for generelt forbud mod diskrimination.

Dansk efterlevelse af Danmarks menneskeretlige forpligtelser kræver, at Danmark ikke bare anerkender princippet om lighed for mennesker med handicap, men ved lov giver mennesker med handicap en rettighed til lighed og forbyder diskrimination på grund af handicap *inden for alle samfundssektorer, dvs. ikke kun på arbejdsmarkedet, men også fx i uddannelsessystemet.*

Derfor bør der i dansk lovgivning indføres et generelt forbud imod såvel direkte som indirekte diskrimination af handicappede, og manglende rimelig tilpasning skal anses som de facto-diskrimination.

Direkte forskelsbehandling:

Der skal være forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af handicap. Det betyder, at det skal være forbudt at stille nogen ringere end en anden i en tilsvarende situation, alene på grund af dennes handicap.

Indirekte forskelsbehandling: (*)

Der sker indirekte forskelsbehandling på grund af handicap, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, som tilsyneladende er neutral, stiller en person med handicap ringere end andre. Indirekte forskelsbehandling på grund af handicap skal være forbudt.

Handicap:

FN's Handicapkonvention bygger på det såkaldte samfundsrelaterede handicapbegreb, hvor fokus flyttes fra individet til samfundets indretning. Handicap opstår i mødet mellem en funktionsnedsættelse og forskellige barrierer.

Funktionsnedsættelsen er det objektivt konstaterbare hos personen, f.eks. et nedsat syn eller en psykisk lidelse. Funktionsnedsættelsen kan være fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk. Alle former for funktionsnedsættelser er således omfattet af konventionen.

For at håndhæve et forbud mod diskrimination på grund af handicap også uden for arbejdsmarkedet bør der oprettes et administrativt klageorgan med den rette handicapviden og med beføjelser til at træffe bindende afgørelser.

(*): Et tydeligt eksempel på indirekte forskelsbehandling er reglen om standardspecialekontrakter, der også påtvinges studerende med funktionsnedsættelser, og som på ingen måde tager hensyn til funktionsnedsættelsen. Et andet eksempel er kravet om, at man som studerende med handicap skal indgive dispensationsansøgninger, som enten slet ikke behandles eller ikke behandles rettidigt.

Inkorporering af FN's Handicapkonvention i dansk universitetslovgivning

Synliggørelse af rettigheder for studerende med funktionsnedsættelser og handicap

Mere om de krav, som de danske universiteter skal leve op til i henhold til konventionen

Danske universiteter skal leve op til FN's handicapkonvention

Studieaktivitetsregler og standardspecialekontrakter uden reel hensyntagen til handicap er de facto-diskrimination og en overtrædelse af FN's Handicapkonvention, som Danmark har ratificeret og forpligtet sig til at efterleve.

Derfor bør danske universiteter ved lov pålægges at efterleve FN's Handicapkonvention, jf. konventionens artikel 4.

Uddrag af FN's Handicapkonvention (konvention om rettigheder for personer med handicap):

"Artikel 4 (Forpligtelser):

1. Deltagerstaterne forpligter sig til at sikre og fremme den fuldstændige virkeliggørelse af alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder for alle personer med handicap uden nogen form for diskrimination på grund af handicap. Med henblik herpå forpligter deltagerstaterne sig til:

a) at vedtage alle passende lovgivningsmæssige, administrative og andre foranstaltninger til gennemførelse af de rettigheder, der anerkendes i denne konvention,

b) at træffe alle passende foranstaltninger, herunder lovgivning, til at ændre eller afskaffe eksisterende love, regler, sædvaner og praksis, som indebærer diskrimination af personer med handicap,

c) at tage hensyn til beskyttelse og fremme af menneskerettigheder for personer med handicap i alle politikker og ordninger,

d) at afstå fra at tage del i nogen handling eller praksis, som er uforenelig med denne konvention, og at sikre, at offentlige myndigheder og institutioner handler i overensstemmelse med denne konvention,

e) at træffe alle passende foranstaltninger til at afskaffe diskrimination på grund af handicap fra enhver persons, organisations og privat virksomheds side"

Institut for Menneskerettigheder har uddybet diskriminationsbegrebet

Nedenfor gennemgår jeg de forskellige former for diskrimination, som skal være forbudt i henhold til FN's Handicapkonvention:

*Direkte diskrimination/ Direkte forskelsbehandling:

Der skal være forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af handicap, jf. FN's Handicapkonvention. Det betyder, at det skal være forbudt at stille nogen ringere end en anden i en tilsvarende situation, alene på grund af dennes handicap.

*Indirekte diskrimination/ Indirekte forskelsbehandling:

Der sker indirekte forskelsbehandling på grund af handicap, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, som tilsyneladende er neutral, stiller en person med handicap ringere end andre. Indirekte forskelsbehandling på grund af handicap skal være forbudt, jf. FN's Handicapkonvention.

*Instruktion til diskrimination pga. handicap finder sted, når en person giver instrukser til en anden part om at diskriminere nogen på grund af handicap. Instruktion til diskrimination pga. handicap skal være forbudt, jf. FN's Handicapkonvention.

*Chikane (grov mobning) pga. handicap forekommer, når en person vedvarende og bevidst generer en anden person og derved krænker denne persons værdighed og således skaber et truende, nedværdigende eller ubehageligt klima for den udsatte. Chikane pga. handicap skal være forbudt, jf. FN's Handicapkonvention.

*Fordomme er negative forudfattede holdninger, som hverken er baseret på viden eller rationel tankegang, og som kan føre til ulovlig forskelsbehandling. Danmark har ratificeret FN's Handicapkonvention og forpligter sig dermed til at bekæmpe stereotyper, fordomme og skadelig praksis i forhold til personer med handicap (jf. Konventionens artikel 8).

*Stigmatisering. At blive stigmatiseret betyder at blive stemplet. Mennesker, som anses for at være anderledes i samfundet, kan blive stigmatiseret og føle sig stemplede af samfundet. Dette kan medføre, at de føler sig og bliver endnu mere adskilte fra det øvrige samfund. Stigmatisering kan dermed sammenholdes med følgende begreb:

*Eksklusion:

Eksklusion betyder udelukkelse og handler direkte eller indirekte om at afvise og fratage nogen deres ret til at deltage. Ofte henvises der til en udelukkelse fra et majoritetsfællesskab. Den eller de, der ekskluderer, bestemmer, at der er nogen, der 'må være med til noget', mens der er andre, der ikke må være med til dette 'noget'. Eksklusion pga. handicap er forbudt i henhold til FN's Handicapkonvention, artikel 2.